

آیین نامه تسهیلات آموزشی دانشجویان شاهد و ایثارگر،
ضمیمه آیین نامه آموزشی دوره های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی

مقدمه

به منظور تحقق فرامین بنیانگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی (ره) و رهبر فرزانه انقلاب حضرت آیت ا... خامنه ای (مدظله العالی) درخصوص رسیدگی همه جانبه به امور آموزشی، فرهنگی و رفاهی یادگاران معزز شهدا و ایثارگران، و اهتمام ویژه در تربیت و تحصیل فرزندان شاهد تا عالی ترین سطوح، و بدنبال اصلاحیه اساسنامه طرح شاهد (مصوب جلسه ۱۵۲ مورخ ۸۵/۸/۲۳ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی) در مورد تسهیل امر آموزش و ارتقاء تحصیلی فرزندان شاهد و ایثارگر، و همچنین مصوبه جلسه ۵۶۴ مورخ ۸۴/۴/۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی در مورد تعمیم تسهیلات طرح شاهد به فرزندان آزادگان و فرزندان جانبازان ۵۰٪ الی ۶۹٪، این آیین نامه که متناسب با نیازهای جدید جامعه شاهد و ایثارگر و به منظور اصلاح، تکمیل و تجمیع آیین نامه ها و مقررات آموزشی موجود تدوین گردیده است، پس از تایید ستاد مرکزی شاهد و ایثارگر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تصویب ستاد برنامه ریزی امور فرهنگی فرزندان شاهد، در جلسه مورخ ۸۶/۵/۳۰ شورای طرح و برنامه شاهد به تصویب نهایی رسیده است و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

تعاریف:

الف) تسهیلات این آیین نامه متناسب با مواد آن به دانشجویان شاهد و ایثارگر ذیل تعلق می گیرد:

- ۱- فرزند (شهید، جاوید الاثر، آزاده، جانباز ۵۰٪ و بالاتر)
- ۲- جانباز ۷۰٪ به بالا
- ۳- همسر (شهید، جاوید الاثر، آزاده جانباز ۵۰٪ و بالاتر)
- ۴- جانبازان ۲۵٪ و بالاتر
- ۵- آزادگان (با حداقل شش ماه سابقه اسارت)

- ۶- جانباز با حداقل ۱۵٪ جانبازی و سه ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه
- ۷- رزمنده با حداقل سابقه حضور داوطلبانه شش ماه متوالی و یا نه ماه متناوب در جبهه

(ب) واژه ستاد عبارت است از:

ستاد امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه

فصل اول- آیین نامه تسهیلات آموزشی ویژه دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته و پیوسته،
ضمیمه آیین نامه آموزشی مصوب جلسه ۳۹۹ مورخ ۷۶/۲/۱۴ شورای عالی برنامه ریزی

۱- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۲:

چنانچه آزاده ای قبل از اسارت در یکی از دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی پذیرفته شده و موفق به ثبت نام نشده باشد، قبولی وی محفوظ و دانشگاه مربوطه موظف است پس از تایید بنیاد شهید و امور ایثارگران و با معرفی نامه سازمان سنجش آموزش کشور (یا مرکز آزمون دانشگاه آزاد اسلامی) از ایشان ثبت نام بعمل آورد.

۲- تبصره ۲ الحاقی به ماده ۲:

دانشجوی آزاده می تواند، در صورت تمایل ثبت نام خود را پس از آزادی تا دو نیمسال تحصیلی برای کاردانی و چهار نیمسال برای کارشناسی بدون احتساب در سنوات به تعویق اندازد.

۳- تبصره الحاقی به ماده ۳:

دانشجوی جانبازی که به علت معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ نتواند در مهلت مقرر برای ثبت نام مراجعه کند، در صورتی که مدت مذکور حداکثر بیشتر از $\frac{4}{17}$ مدت زمان نیمسال نباشد، با تایید مدیرکل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه می تواند انتخاب واحد نماید.

۴- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۹:

دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی به منظور تقویت و ارتقای سطح بنیه علمی

دانشجویان شاهد و ایثارگر می بایستی طبق برنامه تنظیم شده اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر، کلاسهای تقویتی برگزار نمایند، و بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز نسبت به تأمین حداقل ۵۰٪ و در دانشگاه های غیرانتفاعی و نوبت دوم تا ۱۰۰٪ هزینه های مربوط به جامعه هدف خود اقدام می نماید.

۵- تبصره ۶ الحاقی به ماده ۱۱ (الحاقی به تبصره ۵):

دانشجوی شاهد و ایثارگری که با گذراندن ۸ واحد درسی فارغ التحصیل می شود، می تواند در دوره تابستانی حداکثر ۸ واحد انتخاب نماید.

۶- تبصره ۷ الحاقی به ماده ۱۱:

دانشجوی شاهد و ایثارگر می تواند با تشخیص مدیرکل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه فقط در ۴ نیمسال تحصیلی حداقل ۱۰ واحد انتخاب نماید.

۷- تبصره ۸ الحاقی به ماده ۱۱:

در صورتی که واحدهای انتخابی دانشجو در هر نیمسال تحصیلی به کمتر از ۱۲ واحد تقلیل یابد، میانگین نمرات کمتر از ۱۲ دانشجو در آن نیمسال مشروطی محسوب نمی شود.

۸- تبصره ۹ الحاقی به ماده ۱۱:

دانشجوی آزاده می تواند با تایید ستاد تا سقف ۲۰ واحد درسی از واحدهای خود را بصورت دوره فشرده گذرانده و امتحان دهد، نمرات کسب شده در میانگین کل محاسبه گردیده ولی ترم مذکور جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نمی شود.

۹- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۱۳:

برای دانشجوی شاهد و ایثارگر به حداکثر مدت مجاز تحصیل در دوره های کاردانی و کارشناسی ناپیوسته یک نیمسال و در دوره های کارشناسی پیوسته دو نیمسال اضافه می شود.

۱۰- تبصره ۲ الحاقی به ماده ۱۳:

مدت اسارت دانشجویان آزاده جزو سنوات تحصیل آنان محسوب نمی شود.

۱۱- تبصره ۳ الحاقی به ماده ۱۴ (الحاقی به تبصره ۱):

دانشجوی شاهد و ایثارگری که بدلیل انجام معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ و یا متأثر از آلام گذشته نتواند در جلسه یا جلسات درس یا دروس شرکت کند رعایت حد نصاب ۱۰ واحد در طول نیمسال برای وی الزامی نیست و در صورت تایید ستاد، آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی وی محسوب نمی شود.

۱۲- تبصره الحاقی به ماده ۱۵:

دانشجوی شاهد و ایثارگری که بدلیل انجام معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ و یا متأثر از آلام گذشته با تایید ستاد، نتواند در امتحان درس یا دروس اخذ شده، شرکت نماید، با تایید ستاد می تواند حداکثر تا پایان نیمسال بعدی در امتحان آن درس یا دروس شرکت نماید. در غیراین صورت درس یا دروس مذکور حذف شده و مطابق تبصره الحاقی به ماده ۱۴ رعایت حد نصاب الزامی نیست.

۱۳- تبصره الحاقی به ماده ۱۶:

تشخیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت دانشجوی شاهد و ایثارگر در جلسات درس یا امتحان با ستاد می باشد.

۱۴- تبصره الحاقی به ماده ۱۸:

دانشجوی شاهد و ایثارگر، می تواند دو درس نظری خود را تا دو هفته به پایان نیمسال تحصیلی حذف نماید، مشروط بر اینکه تعداد واحدهای باقی مانده او از ۱۰ واحد کمتر نشود.

۱۵- تبصره الحاقی به ماده ۱۹:

تشخیص قادر نبودن به ادامه تحصیل در نیمسال مورد نظر، برای دانشجوی شاهد و ایثارگر با ستاد می باشد. در این صورت، نیمسال مربوطه جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجوی محسوب نمی شود.

۱۶- تبصره الحاقی به ماده ۲۰:

مدت زمان امتحان (میان‌ترم و پایان‌ترم) برای دانشجویان جانباز، با توجه به وضعیت جسمی و روحی آنها بنا به تشخیص و اعلام مدیرکل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه، حداکثر تا ۲ برابر مدت زمان معمول آن قابل افزایش است.

۱۷- تبصره الحاقی به ماده ۲۳:

برای دانشجوی آزاده، جانباز و همسر جانباز ۵۰٪ و بالاتر به زمان تبدیل نمره ناتمام به نمره قطعی با تایید ستاد، حداکثر یک نیمسال اضافه می شود.

۱۸- تبصره ۳ الحاقی به ماده ۲۶:

نمرات مردودی سه درس دانشجویان شاغل به تحصیل آزاده، جانباز با حداقل ۲۵٪ جانبازی و همسر جانباز ۵۰٪ و بالاتر از کارنامه تحصیلی حذف و در میانگین نمرات آنان محسوب نمی‌شود، مشروط بر اینکه نمرات هر یک از دروس مزبور پس از اخذ آنها و شرکت در امتحان‌های مربوطه کمتر از ۱۲ نباشد.

برای دانشجوی جانبازی که درصد جانبازی او بیش از ۲۵٪ باشد، بازای هر ۱۰٪ جانبازی بیشتر؛ یک درس به سه درس فوق اضافه می‌شود و در هر حال تعداد دروس حذف شده در طول تحصیل حداکثر ۵ درس خواهد بود.

دانشجویان موضوع بند ۱ و ۲ تعاریف، در طول تحصیل تا سقف حداکثر ۵ درس با تایید ستاد مشمول این تبصره می باشند.

۱۹- تبصره الحاقی به ماده ۲۹:

برای دانشجویان شاهد و ایثارگر یک نیمسال به این تعداد اضافه می شود.

۲۰- تبصره الحاقی به ماده ۳۰:

دانشجوی شاهد و ایثارگر با گذراندن حداقل ۷۰ واحد درسی و کسب حداقل میانگین کل ۱۰ مدرک کاردانی دریافت می کند. در این صورت صدور مدرک کاردانی حسب تقاضای دانشجو و صرف نظر از وجود یا عدم وجود دوره کاردانی مصوب در آن

رشه،

یا مجری بودن دانشگاه صادر کننده مدرک کاردانی صورت می گیرد.

۲۱- تبصره الحاقی به ماده ۳۲:

دانشجوی شاهد و ایثارگر شاغل به تحصیل در دوره کارشناسی ارشد پیوسته و دکتری حرفه‌ای، در طول تحصیل تا سقف واحدهای قابل قبول دوره کارشناسی (۱۳۵-۱۴۰) تابع آیین نامه تسهیلات آموزشی دانشجویان مقطع کارشناسی می باشد و دروس پس از آن تابع آیین نامه کارشناسی ارشد ناپیوسته خواهد شد.

۲۲- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۳۳:

در صورتی که مرخصی برای معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ باشد و مدت درمان بیش از یک ماه ادامه یابد و مدارک مربوط مورد تایید ستاد واقع شود؛ آن نیمسال جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب نمی شود. همچنین علاوه بر مرخصی تحصیلی مجاز، اعطای چهار نیمسال مرخصی بدون احتساب در سنوات به همسر شهید و جانباز ۵۰٪ و بالاتر و جانباز اعصاب و روان با حداقل ۱۵٪ جانبازی، با تایید ستاد بلامانع است.

۲۳- تبصره الحاقی به ماده ۳۵:

در صورتیکه دانشجوی شاهد و ایثارگر به دلیل معالجات پزشکی ناشی از صدمات جنگ و یا آلام متأثر از آن، دچار وقفه تحصیلی به میزان حداکثر ۲ نیمسال گردد، با تایید ستاد می تواند ادامه تحصیل بدهد و آن مدت جزو سنوات تحصیلی دانشجوی محسوب نمی شود.

۲۴- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۳۸:

کلیه دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظفند در هر سال تحصیلی با انتقال دانشجویان شاهد و ایثارگر در قالب آیین نامه نقل و انتقال مصوب جلسه مورخ ۸۵/۷/۲۶ شورای طرح و برنامه شاهد موافقت نمایند.

۲۵- تبصره ۲ الحاقی به ماده ۳۸:

بهره مندی دانشجوی شاهد و ایثارگر از آیین نامه نقل و انتقال مصوب جلسه

مورخ ۸۵/۷/۲۶ شورای طرح و برنامه شاهد مانعی برای استفاده از نقل و انتقال عادی نیست.

۲۶- تبصره الحاقی به ماده ۴۶:

پذیرش کلیه دروس با نمرات ۱۰ و بالاتر دانشجوی شاهد و ایثارگر انتقالی توسط دانشگاه مقصد الزامی است.

۲۷- تبصره الحاقی به ماده ۵۲:

دانشجوی شاهد و ایثارگر می تواند در دوره کارشناسی تا ۴ نیمسال تحصیلی و در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته تا ۲ نیمسال تحصیلی، به طور تمام وقت به صورت میهمان تحصیل کند، مجموع دروس میهمان نباید از ۶۰٪ کل واحدها تجاوز کند.

۲۸- تبصره الحاقی به ماده ۵۵:

برای دانشجوی شاهد و ایثارگر، گذراندن حداقل ۱۴ واحد درسی کفایت می کند، همچنین اینگونه دانشجویان در تغییر رشته از شمول شرط بند ۳ مستثنی می باشند.

۲۹- تبصره الحاقی به ماده ۵۶:

دانشجوی شاهد و ایثارگر می تواند در صورت موافقت ستاد، بدون در نظر گرفتن شرایط احراز رتبه نسبی، از مقطع بالاتر به مقطع پایین تر تغییر رشته دهد.

۳۰- تبصره ۳ الحاقی به ماده ۵۸:

در مورد دانشجوی شاهد و ایثارگر، پذیرش دروس با حداقل نمره ۱۰ بنا به تشخیص و اعلام ستاد الزامی است.

۳۱- تبصره ۱ الحاقی به ماده ۵۹:

دانشجوی شاهد و ایثارگری که به تشخیص ستاد توانایی ادامه تحصیل در رشته خود را نداشته باشد، می تواند به رشته دیگری در گروه آموزشی مربوط و یا رشته ای در سایر گروه های آزمایشی تغییر رشته دهد. در صورتی که تغییر رشته، منوط به تغییر محل تحصیل باشد، با تایید و

معرفی اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارت متبوع، دانشگاه مقصد ملزم به پذیرش دانشجوی می باشد.

۳۲- تبصره ۴ الحاقی به ماده ۶۳:

در مورد دانشجوی شاهد و ایثارگر، پذیرش دروس با حداقل نمره ۱۰ الزامی است.

۳۳- تبصره الحاقی به ماده ۶۵:

دانشجوی شاهد و ایثارگر می تواند دروس مزبور را در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته در ۲ نیمسال و کارشناسی پیوسته حداکثر در ۳ نیمسال با رعایت سایر شرایط تکرار نماید.

فصل دوم- آیین نامه تسهیلات آموزشی دوره ی کارشناسی ارشد،
ضمیمه آیین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته
مصوب جلسه ۲۹۱ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵

۱. تبصره ۲ الحاقی به ماده ۷:

در صورتیکه به تشخیص پزشک معالج و تایید پزشک معتمد دانشگاه یا تایید ستاد، درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن مستلزم عدم حضور دانشجوی شاهد و ایثارگر به میزان بیش از $\frac{4}{17}$ ساعات کلاس باشد آن درس حذف می شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیمسال الزامی نیست.

۲. تبصره ۲ الحاقی به ماده ۸:

تشخیص موجه یا غیرموجه بودن غیبت دانشجوی شاهد و ایثارگر در جلسه یا جلسات امتحان با اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه می باشد.

۳. تبصره ۳ الحاقی به تبصره ماده ۸:

دانشجوی شاهد و ایثارگری که بدلیل درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن

موفق به شرکت در امتحان درس یا دروسی نگردد، با ارائه گواهی پزشکی و تایید ستاد می تواند حداکثر تا پایان نیمسال بعد در امتحان آن درس یا دروس شرکت نماید، در غیر اینصورت آن درس یا دروس حذف می شود.

۴. تبصره ۳ الحاقی به ماده ۹:

در مورد دانشجوی شاهد و ایثارگر با تشخیص ستاد یک نیمسال به حداکثر سنوات تحصیلی افزوده می شود.

۵. تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱۰:

برای دانشجوی شاهد و ایثارگر با تشخیص ستاد به این مدت یک نیمسال بدون احتساب در سنوات اضافه می شود.

۶. تبصره الحاقی به تبصره ۳ ماده ۱۰:

در صورتیکه دانشجوی شاهد و ایثارگر به دلیل درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن دچار وقفه تحصیلی گردد، با تایید ستاد، می تواند ادامه تحصیل دهد.

۷. تبصره الحاقی به ماده ۱۲:

نمرات مردودی حداکثر دو درس دانشجویان شاغل به تحصیل شاهد، آزاده و جانباز با حداقل ۲۵٪ جانبازی از کارنامه تحصیلی حذف و در میانگین نمرات آنان محسوب نمی شود، مشروط بر اینکه نمرات هر یک از دروس مذکور پس از اخذ مجدد کمتر از ۱۴ نباشد.

۸. تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱۲:

دانشجوی شاهد و ایثارگری که به دلیل درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن موفق به انجام فعالیتهای مربوط به درس ناتمام نشود، تا پایان اولین نیمسال تحصیلی پس از درمان و بازگشت به تحصیل با تشخیص و تایید ستاد فرصت دارد نمره ناتمام را به نمره قطعی تبدیل نماید.

۹. تبصره ۲ الحاقی به ماده ۱۳:

در صورتیکه واحدهای درسی دانشجوی شاهد و ایثارگر در یک نیمسال به کمتر از ۸

واحد تقلیل یابد و معدل آن نیمسال بیش از ۱۲ و کمتر از ۱۴ باشد، مشروط محسوب نمی شود. (استفاده از این بند فقط برای یک نیمسال مجاز می باشد)

۱۰. تبصره ۳ الحاقی به ماده ۱۳:

برای دانشجوی شاهد و ایثارگر به این تعداد یک نیمسال اضافه می شود.

۱۱. تبصره الحاقی به ماده ۲۳:

در صورتی که دانشجوی شاهد و ایثارگر به دلیل درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن با تایید ستاد قادر به ادامه تحصیل در دانشگاه مبدأ نباشد با تشخیص ستاد مبدأ و تایید و معرفی اداره کل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر وزارت متبوع به دانشگاه دیگری انتقال می یابد و در این صورت دانشگاه مقصد ملزم به پذیرش دانشجو می باشد.

فصل سوم - آیین نامه تسهیلات آموزشی دوره ی دکتری (Ph.D)،

ضمیمه آیین نامه آموزشی مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۷ شورای عالی برنامه ریزی

۱. تبصره ۴ الحاقی به ماده ۳:

برای داوطلبان شاهد و ایثارگر آزمون دوره ی دکتری تخصصی، اعمال ۸۰٪ نمره آخرین فرد پذیرفته شده شامل تمامی مراحل از جمله آزمون زبان، کتبی و مصاحبه می باشد.

۲. تبصره ۵ الحاقی به ماده ۳:

حضور مدیرکل امور دانشجویان شاهد و ایثارگر دانشگاه به عنوان نماینده ستاد در کمیته پذیرش نهائی آزمون دکتری تخصصی الزامی است.

۳. تبصره ۶ الحاقی به ماده ۳:

چنانچه پس از اعمال سهمیه ۲۰٪ ایثارگران در ظرفیت نهایی پذیرش (آزاد، مربی، بورس،

تبدیل به داخل و ...)، بخش اعشاری عدد حاصل از ۰/۵ بیشتر و یا مساوی ۰/۵ باشد، به عدد بالاتر رند می شود.

۴. تبصره ۷ الحاقی به ماده ۳:

در آزمون هایی که برای پذیرش دانشجو در دو یا چند گرایش برگزار می شود، حتی الامکان مجموع ظرفیت گرایش ها برای تعیین سهمیه ۲۰٪ ایثارگران در نظر گرفته شود. همچنین در مواردی که ظرفیت ناچیز دوره امکان اعمال سهمیه ۲۰٪ ایثارگران را غیرممکن می سازد، اولی است که یک نفر به ظرفیت دوره اضافه شود تا اعمال سهمیه به سهولت انجام شود.

۵. تبصره ۲ الحاقی به ماده ۱۰:

برای دانشجوی شاهد و ایثارگر، جهت درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن به تشخیص و تایید ستاد، علاوه بر این تعداد، دو نیمسال اضافه می شود.

۶. تبصره ۳ الحاقی به ماده ۱۰:

به دانشجوی شاهد و ایثارگری که جهت درمان صدمات ناشی از جنگ یا آلام متأثر از آن نیاز به مرخصی دارد با تشخیص و تایید ستاد یک نیمسال مرخصی بدون احتساب در سنوات اعطا می گردد.

این آیین نامه با یک مقدمه و تعاریف و در ۳ فصل و ۵۰ بند در جلسه مورخ ۸۶/۵/۳۰ شورای طرح و برنامه شاهد به تصویب رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

دکتر محمد مهدی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر حسین دهقان
معاون رئیس جمهور
و رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران

دکتر عبدالله جاسبی
رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

مهندس محمود فرشیدی
وزیر آموزش و پرورش

دکتر کامران باقری لنگرانی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی